

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerje izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h ali gld. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrlet 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Jredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.
Neplačanih pism ne sprejemlje ne uredništvo ne upravnistvo.

Oglasi in poslanice
se računajo po peti-vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.
Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katere izhaja mesečno v smopih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakeletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. peti-vrstice.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Pod staro firmo po pravi ljudski volji.

Nasi klerikalci so že tako zbegani, da ne vedo več prav, kako bi imenovali svojo stranko, da bi več veljala.

Docim se imenuje naša stranka, odkar se je organizovala, dosledno le narodno-napredna stranka, prihajajo klerikalci na površje zdaj s katoliško-narodno stranko, zdaj s stranko „Sloge“, zadnja „Gorica“ pa je privlekla za lase na dan — čujte! — Corinini-Gregoričeve stranko!

Pozabili smo že skoro, da se živi grof Coronini, zlasti ker ni čuti o njem niti najmanjšega glasu ne na sploh, in še tim manj v naši politiki. Grof Coronini se je popolnoma odtegnil že zdavnaj vsemu političnemu življenju med nami, on se ne briga nič več za goriske Slovence in tudi ne občuje z nikomur, niti z vitezem dr. Gregoričem — odtegnil se je popolnoma, da bi živel v miru, le „Gorica“ mu ne privoščiti odpočitka. Sem-tertje, „kakor jej kaže“, zapiše ime Coronini, da se isto ne pozabi popolnoma, ali sedaj, kakor smemo posneti po zadnji številki „Gorice“, bo zopet ime Coronini na dnevnem redu v njenih predalih. V zadnji številki že straši s staro firmo Coronini-Gregorič (grof in vitez!), ki je zmaga, se vé (kako zavestno!) z ogromno večino pri volitvi volilnih mož na Vogerskem (ki je večinoma grofova posest.)

Vitez Gregorič menda čuti, da naslova katoliško-narodna stranka ali pa stranka „Sloge“ ne vlečeta preveč, da pod takimi firmami bi se dalo težko kaj doseči. Zato se je skril pod staro firmo Coronini-Gregorič, ki pa je že zdavnaj likvidirala pod to skupino. Ostalo je le še nekaj „slabijše polovice“, ki straši med nami pod imenom vitez dr. Gregorič. Ali ime Coronini-Gregorič, zlasti odkar se je isto tako popolnilo, da smo dobili h grofu še viteza, „ljubljenec naroda“ tako imponuje, da si misli: Ako nič drugega ne bo držalo, držala bo ta stara firma: Coronini-Gregorič! Grof in vitez, to mora imponovati kmetavzarskemu slovenskemu narodu tako, da jih zopet izvoli svojima poslancema!

Slepili bodo torej zopet po „Gorici“ volice z imenom grofa Coroninija in viteza dr. Gregoriča.

Ponavljamo, da grof Coronini se je odtegnil povsem vsakemu občevarju s slovenskimi politiki v deželi, da se ne briga nič več niti v najmanjši meri za goriske Slovence, in je torej vladene njegovega imena v javnost le slepilo našega naroda na Goriskem. Kdor vendar bi se volil za poslance, ki se je odtegnil sam iz političnega življenja, ki ne sledi čisto nič več toku naših stremeljenj, ki ne pozna goriskih Slovencev, in ki kratko malo noče biti več državni poslanec! Čemu vendar bi se trudili za takega moža? Ali bi ne bilo to prazno delo? Volilci, ne dajte se slepiti na to stran!

Druga polovica stare firme je vitez dr. Gregorič! — Usoda ne prizanaša nikomu, in vsako zlo se masčuje že tu na zemlji. Nekdaj tako česčen vzbujala današnji dan po celi deželi odpor proti sebi. Zakaj, to mora vedeti vsakdo, kdor misli s svojo glavo. „Ljubljenec naroda“ je razkrikan. Njegova „Gorica“ z onim ostudnim med vse sloje našega ljudstva zanešenim bojem ga je počasi razkrinkavala, ker na vsako tam zapisano lumparijo je sledila čista resnica v „Soči“, in razkrinkavala ga je tako, da ga vidimo v vsej nagoti, odkar mu je padel v sodnijski dvorani še zadnji ostanek tiste zlovestne krinke raz obraz...

Kdo je danes dr. Gregorič? Kaj je bil nekdanj, stoji odkrito pred nami, odkar je počil razkol, in kaj je sedaj, kaže nam „Gorica“ s „Prim. Listom“ in pa sodnijska dvorana!...

In ta mož se predrzne še, nadevati si ime „Ljubljenec naroda“?! Kolika predrznost!

Prva polovica firme Coronini-Gregorič je izginila prostovoljno, druga pa bo morala izginiti iz našega političnega življenja. Mož s takim „tihim delovanjem“, kakoršno razvija v „Gorici“ in v sodnijski dvorani, je po naših pojmihi o dostojanstvu nemogoč za državnega poslanca...

Po pravi ljudski volji! Označili smo jo že tako v „Soči“, da skoro ničesa več nimamo pridjati. Rečemo pa, da narodno-napredna stranka je že osnovana na ljudski volji po svoji organizaciji, zaupnikih in izvrševalnem odboru. Zaupniki in somisljeniki poznajo ljudsko voljo, poznajo želje vsega prebivalstva; zato pa isto sporočajo izvrševalnemu odboru, kateri presoja vse s stališča

te volje. Tu ni govora o nikaki komandi kakor pri Gregoričevi „Slogi“, ki kar reče: Tako je in tako mora biti!, ne da bi se vprašalo, kaka je volja ljudstva, marveč naša narodno-napredna upošteva v prvi vrsti ljudsko voljo, ki je glavni steber njene organizacije, in na podlagi iste sele se kaj ukrene. To naše razsodno ljudstvo prav dobro vé, in zato so zaman vse zvitarje po „Gorici“ o pravi in ponarejeni ljudski volji, ker z navedenim dejstvom je začrtana prav jasno tista velika razlika, ki obstoji med narodno-napredno stranko in „vitezko Slogo“, ali, če hočete, Coronini-Gregoričeve stranko!

Na to stran smo na jasnem. Zato, volilci, na dan! Proč s komando iz favrovcev in „Sloge“! Pokazite, da tudi Vaša volja kaj velja!

„Spravljivi“ klerikalci.

„Gorica“ od sobote je zavijala Tumove besede na shodu v Rihembergu po svoji stari navadi in je med drugim pisala to-le: „Naposled je še pripovedoval, da bi se tudi letos njihova stranka „pošteno kot stranka poravnala, ali gospodje tega nočejo“. Tudi ob teh besedah najbrže nikdo njegovih ni mislil na pridusanje „Soče“, da sprava ni mogoča ter da naj „raji vse hudič vzame“, ako ni tako, kakor oni hočejo.“

Nasproti tej pisariji klerikalnega lističa moramo javno potrditi, da je govoril dr. Tuma popolno resnico. Takoj po razpustu državnega zbora in pred začetkom volilne borbe so se oglašili različni rodoljubi, da bi se dosegel kak „modus vivendi“ med obema slovenskima strankama; da „bi odpadla volilna borba v domačem taborju ter bi vsi goriski Slovenci združeni nastopili v drugih dveh volilnih skupinah. Mi smo ta „modus vivendi“ tudi v „Soči“ ponovno omenjali, ne da bi se bili izrekli proti njemu od strani narodno-napredne stranke, da, še več, mi smo že naprej povedali, da v slučaju ožje volitve v V. kuriji volimo tudi klerikalnega slovenskega kandidata, ako bi ta prišel v ožjo volitev z Italijanom. Od strani klerikalnih glasil pa ni bilo v tem oziru niti najmanjše izjave, niso pokazali niti najmanjše dobre volje, da bi se volilna borba med slovenskima strankama

zaprčila in doseglo kako sporazumljenje potom poštenega kompromisa za letošnje volitve. Nasprotno. Prav ob istem času so klerikalni listi divjali in se pridušali, da morata oba prvoboritelja narodno-napredne stranke izginiti s pozorišča, a dotlej da ne bo miru. Tolika oblastnost in objestnost je razumljiva; kajti gg. klerikalci so bili prav živo prepričani, da imajo celo deželo v zepu, in da jim zmaga v obeh skupinah ne more uteti. Čemu bi torej potom kakega nepotrebnega kompromisa izgubili oba.

Koliko samozatajevanja je bilo na naši strani, da bi se izognili volilni borbi v domačem taborju in napeli vse svoje moči proti narodnim nasprotnikom! Vse to ve najbolje vitez Gregorič; priča vsemu temu pa je ugleden politik in bivši državni poslanec iz sosesčine. Tu je pokesala naša stranka veliko več popustljivosti nego je morebiti umestno in nego je zasluži klerikalna brezobraznost. Toda v plačilo za tolike dokaze čezmerne spravljivosti dobivamo v klerikalnih listih le brec, kar smo si prav dobro zapomnili in nam bo služilo v prihodnosti. In ta prihodnost ni več daleč. Izid prvotnih volitev utegne biti tak, da se bo klerikalcem resno bati za oba mandata. Morda se bo dala zmaga narodno-napredne stranke celo naprej matematično zagotoviti; kajti prvotne volitve se vrše danes v celi deželi popolnoma v smislu obeh strank. Volilni može vedo: že naprej, ali bodo volili klerikalnega ali naprednega kandidata. In ko bi bil torej poraz klerikalcev neizogiben v obeh skupinah, tedaj pa bi priplavala na površje spravljivost in miroljubnost klerikalcev, ki bi dejali; „Zdaj pa spravimo se!“

Imamo več vzgledov take klerikalne spravljivosti! Za „Goriško ljudsko posojilnico“ so se bojevali z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi, prav sopirno so dvigali svoje glave; kajti zmage so si bili gotovi. Ko je pa pokazalo pregledovanje pooblastil še pred obnim zborom, da ima naša stranka okoli 600 glasov večine, tedaj je dr. Pavlica prebledel, in njegova katoliška duša je začela boletno: Saj bi bilo najbolje, ako bi se poglihali. Poprej neizprosen boj, dokler so bili zmage gotovi, potem pa bi se bili radi „poglihali“, morda celo tako, da bi imeli v ravnateljstvu in nadzorstvu

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski. (Dalje.)

Na to, obrnivši se k Viniciju, nadaljuje:

»Pridobi si njeno zaupanje, razveseli jo ter bodi nežen do nje! Kaj nerad bi videl otožno gostijo. Pri-sezi jej, bodisi tudi na Hades, da jo vrneš Pomponiji, potem pa se potruži za to, da bo jutri rajši ostala, nego se k njej vrzila.«

Pokazavši na Krisotemido, je dodal:

»Jaz že celih pet let ravnam več ali manj na ta način s to-le plaho grlico ter se ne morem pritoževati, da bi se mi protivila.«

Krisotemida ga rahlo udari s pahljačo iz pavovih peres ter reče:

»Kaj se mar nisem upirala, satirik!«

»Z ozirom na mojega prednika.«

»Nisi mar bil pri mojih nogah?«

»Da ti natakne prstane na prste.«

Krisotemida se nehoté ozre na nogo, kjer so se jej res lesketale razne dragotine in oba s Petronijem sta se jela smežati. Toda Vinicij ni poslušal njunega razgovora.

Sreče mu je nemirno vtripalo pod obleko sirskega duhovnika, s katero se je bil za ta sprejem ogrnil.

»Že so morali oditi iz cesarjeve palače«, je dejal kakor sam sebi.

»Vsekako«, odvrne Petronij. »Med tem ti še lahko povem kaj o prerokovanju Apolonija iz Tijane, ali ono Rufinovo dogodbo, katere — ne vem čemu, — nisem dokončal.«

Vinicij se je enako malo brugal za Apolonija iz Tijane, kakor za Rufinovo dogodbo. Njegova misel je bila pri Ligiji, in dasiravno je čutil, da je lepše, ako jo sprejme doma, nego da bi šel po njo v palačo, se je vendar časih kesal, da ni šel tje kaj sam, da bi Ligijo prej ko prej zagledal ter sedel poleg nje v nosilnicah.

Med tem so prinesli sužnji trinožnike, ozaljšane z ovčjimi glavami, ter bronaste skledice z gorečim ogljem, na katere so jeli trositi miro in nard.

»Že so krenili h Karinam«, reče Vinicij.

»On ne vzdrži, marveč jim zdirja nasproti«, zakliče Krisotemida.

Vinicij se nasmeje ter reče kakor nevedoma:

»Kajpada, vzdržim.«

Nakrat pa jame težko dihati in gibati nosnice.

Petronij, to videč, pomigne z rameni.

»V njem ni niti za jeden sester modrijana in nikdar iz tega Marsovega sina ne napravim človeka.«

Vinicij ga ni slišal.

»Že so na Karinah!...«

In res so že krenili proti Karinam. Sužnji, imenovani „lampadariji“, so korakali spredaj; drugi, imenovani „pedisequi“, pa so šli ob strani nosilnic. Aticin pa je korakal za njimi, nadzorujoč spreved.

Šli so polagoma, kajti svetilnice v mestu, skoro nerazsvetljenem, so le slabo osvetljevale cesto. Vrh tega so bile ulice v bližini cesarske palače večinoma prazne; le tu pa tam si srečal človeka s svetilnico, toda tam dalje je bilo nenavadno živo. Od vseh kotov

so dohajali ljudje po trije, štirje skupaj, vsi brez bakelj, vsi v temnih plaščih. Nekateri so šli za sprevedom, pomešajoč se med sužnje, drugi pa so v večji tolpi dospeli z nasprotno strani. Nekateri so se zvijali, kakor bi bili pijani. Časih so na ta način ovirali spreved, da so lampadariji klicali:

»Prostor za plemenitega tribuna Marka Vinicija!«

Ligija je skozi ognjen zastor videla one temne tolpe ter se je jela strahu tresti. Polastila se je je bojazen in nadeja. »To je on. To je Urso in kristijani. Torej se to zgodi že sedaj!« je dejala z drhtečimi ustnicami. »O Kristus, pomagaj! O Kristus, reši me!«

Toda tudi Aticin, ki se iz početka ni zmenil za ono živahno množico, se je jel konečno vznemirjati. Bilo je v tem nekaj čudnega. Lampadariji so morali čimdalje pogosteje klicati: »Prostor za nosila plemenitega tribuna.« Od strani so se jeli nepoznani ljudje riniti k nosilnicam, da je Aticin zapovedal sužnjim, naj jih zapodé s palico.

Nakrat se oglašil spredaj krič, ob enem tudi pogasnejo luči; okrog nosilnic nastane trušč in pretep.

Aticin je hitro sprevidel vse; to je bil napad.

Spoznavi to, se je prestrašil. Vsem je bilo znano, da se je cesar pogostoma radi zabave rad klatil med Augustijanci; na Suburi in iz drugih delov mesta je bilo znano, da je časih prinesel iz ponočnih izletov domu bule in rane, toda kdor se je temu branil, je bil obsojen k smrti, naj si je bil tudi senator. Hlisa vigilov, kateri bi morali stražiti mesto, ni bila preveč oddaljena, toda straža se je v podobnih slučajih delala, kakor bi bila gluha in slepa.

(Dalje pride.)

večino; kajti gospodje preskromni ravno niso.

Enako je s „Trgovsko-obrtno zadrugo“. Ko so videli, da so pogoreli na vsej črti, in da bosta oba doktorja Pavlici stala obdolžena obrekovanja celó pred porotniki, tedaj pa je prišel klerikalni profesor na dan z velemodnim predlogom: „Poglihajmo se!“ Vsaka stranka imej enako članov v ravnateljstvu in nadzorstvu. Kaj ne, da so ti ljubeznjivi klerikalci spravljivi?

Ker pa „Šolski dom“ hira in bo še bolj hiral zaradi skandalozne zlorabe klerikalcev v strankarske namene, in se je oglašil neki rodoljub v „Edinosti“, naj bi se vsaj tu odstranilo vsakršno strankarstvo, ter naj bi imeli obe stranki v odboru svoje zastopnike, tu pa nočejo gospodje nič slišati in so celó odgovorili, da „Šolski dom“ prav dobro stoji; kajti imetje se je v zadnjem letu pomnožilo, dasi izkazuje stanje premoženja, da je v letu 1892. za celih 6000 gld. padlo. Torej pri dobrodelnem zavodu, ki računa na podporo obeh strank, ne marajo za nič tako „poglihanje“, pač pa bi to radi imeli pri obeh denarnih zavodih potem, ko so se izjalovila vsa njihova spletkarstva in rovarstva, da bi ju dobili v svoje kremplje ter tako zlorabili v strankarske namene, kakor zlorabijo „Šolski dom“.

V taki luči se kaže klerikalna spravljivost. Naj nam torej nikdo več ne prihaja z njo na dan. Ko si zmago enkrat trdo priborimo — ne bo časa za take vrste klerikalnih načrtov. Naša stranka pa gre popolni zmaji nasproti!

DOPISI.

Iz Bozca, 12. novembra. — „Sapa“ kraška, še „petelinu“ na gnoju ne prizanesiš, in če je ta celó „kunsten“ in robato dovtipen. Naš kaplan Abram je bil sklical dne 28. oktobra shod, na katerem je vezal otrobi svojim poslušnim „kimovcem“. Udeležilo se je shoda: reci 53 (naslelih) Bolcanov, 33 njegovih a 20 naših. Abramovo oko jih je pa videlo 80!! Mežnarja sta imela dovolj tekanja, da sta zbornala to številce najnezavednejšega ljudstva, celó take so prignali, ki se komaj zavedajo svojega bitja. Sploh se mora odrekati tem vsako razsodnost, kajti izmed 33 njegovih se dá naštetih k večjemu pet takih, ki so sploh kedaj kak političen list brali. S takim materijalom je lahko hujskati.

Sklicatelju shoda se je mudilo, kajti kar imenovali si je predsedstvo. V svoji razpravi je obravnaval površno „krščanski socializem“ in sklepe II. katoliškega shoda. Slepil je ljudstvo, da edino duhovščina reši svet pogina! Res, krasne so bile slike oboževanega srednjega veka, kako je takrat cerkev skrbela za ubožega trpina kmeta, ko je duhovščina imela tudi posvetno justico v rokah in obsojence se-le izročala posvetni oblasti v grozna trpinčenja! Govornik si želi opetovano istih krščanskih časov. Oj, črna tema! Zakaj pa niste povedali tudi, da od 800—1800. l. p. Kr., torej v celih 1000 letih, duhovščina s svojimi solami in samostani nima pokazati tolikega napredka, kolikor je storil v tem oziru ravno od duhovščine osvobodivši se svet v 50 letih? Niso-li še danes klerikalne države najmanj 50 let za svobodnimi v omiki?

Solzica vroča nad neznosnim razkolom.

Naj spim, naj jem, naj se potim,
otožnost me spreha,
Za srčno hibo ne trpim,
razkol mi le nagaja.

Spominjam se preblagih dni,
nikjer ni jim več para.
Kot jeden mož smo stali vsi:
„za vero, dom in cara“.

A vstal je vrišč! — Spak Iskarjót
predrl je zvesto četo.
Zapreti hoče še nam pot
do vsega, kar nam sveto.

Skakljaje krog zdaj gor, zdaj v plan,
neumorno v ogenj piha.
Kot nekdanj Goljat velikan,
v dvoboj rokav si viha.

Kot burja mu vihra korak,
na desno, levo tuli!
Dvoboj je hud, prepoln napak:
za prazni stol se puli!

Ko ga je nekdo opomnil na konsumna društva in njih delovanje proti narodnim trgovcem, se je drznil govornik trditi, da se ta društva ustanavljajo samo tam, kjer so trgovci narodni nasprotniki in mlačni Slovenci — laž!

Udeležili so se shoda tudi naprednomisleči v nadi, da se bode dalo tudi stvarno ugovarjati, a ker se je na prvi ugovor predsednik tako nedostojno surovo in razžalivo zadel, smo bili prepričani, da pri takih nerazsodnih fanatikih je sploh najbolje molčati, kajti vihтели so celó že pesti; to je sad iz obraževalnega bralnega društva. Tudi drugi govornik, ki je pojasnoval izvor krščanskega socializma iz socialnega demokratstva kot posledico strahu za nadvlado duhovščine, je žel le hrupni ugovor.

Ker nam torej tam ni bilo mogoče ugovarjati, Vas tu vprašam: Je-li Vaše stališče tako na pesku zidano, da morate ljudstvo vedoma slepiti? Krščansko socialna načela odobravamo tudi mi naprednjaki večinoma, ali obsojamo ono druhal, ki ta načela izkoristi. Prepričali ste se tudi na Gregorčičevem shodu, da načelno odobravamo stremjenje nižjih slojev, a ne moremo odobravati, da Vas duhovska svojat izkoristi. Sledite tem-le pojavom: Umor laskega kralja so laski duhovni in celó skofje javno odobraval. Ni li to korak do anarhizma? Oglejmo si zadnji štrajk krščansko-socialnih delavcev v Vevčah. Narodno-napredni poslanec jim je na pristojnem mestu izposloval zboljšek, mej tem so pa klerikalni poslanci strahopetno v detelji tičali; ko je bila nevarnost pri kraju, so pa oni hoteli imeti zaslug — hinavstvo! Dr. Kreka, moža poštenjaka, je potisnila zadnji čas kranjska duhovščina v kot, ker se jej zdi nevaren, ker ni vladin pristaš. On sam je silil proč od absurde klerikalne družbe, ki je načelno nasprotna delavstvu. S kandidatu Šusteršiča hočejo doseči, da bi krščanski socialisti bili ob mandat v peti kuriji, kar je vzbudilo v delavstvu hud upor in bodo gotovo volili narodno-napredne poslance. Krščanskega komedijanta Luegerja slavijo klerikalci, da je tisočim podelil volilno pravo, „Arbeiter-Zeitung“ pa ga nazivlja roparja volilnega prava — „Slovenec“ o tem molči. Obče je znano, kako preganja vse one, ki se mu slepo ne pokorijo, akoravno so mu pomogli do zmag, nadejaje se njih zboljšanja.

Oglejmo si bližje razmere: Vipavska vinska zadruga, ustanovljena od klerikalcev, je delila dobrote kmetu s tem, da je prodajala petlijot za naravno vino in s tem oškodovala vinorejcem ugled. Kmetijska gnojila je prodajala klerik. gospod. zveza po isti ceni kakor kmetijska družba, a pri tem 3-4% slabše blago; goljufala je torej zopet kmeta. Katoliška tiskarna v Ljubljani je najdražja tiskarna, a vezava se zvršuje v Nemčiji, domači obrtniki naj gledajo skozi prste. Slovensko umetniško društvo nima ničesa s politiko opraviiti in ker je le neutravno, mu žuga „Slovenec“, da se bode duhovščina raje židov in protestantov posluževala.

Enakih pojavov iz klerikal. taborja je brez števila, ki pričajo, kako sovražna je duhovščina vsakemu napredku v obrti, kmetijstvu in delavstvu, ako sama nima pri tem največjega dobička. Oglejmo si še potresne darove v Ljubljani. Vsa društva in oblastva so točno izkazovala darove, le klerik. moloh je vse sam požrl. Ni čuda, če znaša danes

Naj izkresá vse iskrice,
še dom naj nam vpepeli:
Ne vijolice, ne piskrice,
osát le bomo žéli!

Dovolj! — Razumnik vsak veli:
Na pravo naj se krene!
Drvolj prodane je krvi:
Naj meč se s pótí dene!

Da ni nam David šel s svetá,
izvil bi meč dvoboju:
Dok vrag sam sebe ne končá,
dvoboj ne bo v pokoju!

Solzico vročo pomnožim,
otožnost naj me stara:
Razkol je kriv, da se solzím,
razkol, neznosna para!

J. Mlinarjev.

Oomba uredništva: Kakor zadnjice, ako dajemo prostora tudi danes vrlemu plemenitemu starčku J. Mlinarjevemu, priobčujoč njegovo „solzico vročo“ nespremenjeno.

cerkveno premoženje v Avstriji 866 milijonov K. Koliko požró pa nenasitni žepi vse duhovščine pa njih okrogla telesca.

Zadnji čas se pojavlja že tudi razkol mej kršcan. socialisti in klerikalci na Tirolskem, ker prvi nočejo biti več poslušno orodje duhovščine. Torej Bovčani, boste li vi poslednji, da ne uvidite svoje krive poti?!

Pred Vasim prihodom, g. Abram, smo živeli Bovčani v lepi slogi in prijaznosti; o podivjanosti, katero ste s svojim prihodom hotoma ali nehotoma povzročili, ni bilo nikdar slišati. Duhovščina, učiteljstvo in tržanstvo je živelo v najlepši slogi in skupno delovalo, podpiral je jeden stan drugega. Takrat ni učiteljstvo nikdar „dajalo slabih vzgledov“, bilo je vzorno, in je deloma še isto. Sedaj pa se siri mej ljudstvom glas: Učitelji uče krivo, so brezbožneži, uče darvinstvo. Kolikor sem doznal, ste skušali celo učiteljstvo mej seboj razdvojiti z obrekovanjem. Kot duhovniku Vam mora biti znano, kolik greh je to, in kdo bo zajezil deroti tok tolikega pohujšanja? Če imate le trohico vesti, težka bode odgovornost pred Bogom. Nekoliko se bodejte lahko izgovarjali pred Bogom s svojo neizkušeno mladostjo in morda tudi na svoje p. dostojnike, da Vam niso začasa zamašili ust. Pomislite, da ste le jednostransko izobraženi, to je „pol tič, pol miš“, in da semenišče Vam ne more dati vse olike, to si bodejte morali le počasi prisvojiti v svetu (Knave). Tudi Vam ne pristojta povsod prva beseda, celo med svojimi priletnimi kolegi ste „zu vorlaut“. Poznate-li „krvavo us“, ta se vgnjezdí najraje tja, kjer je nje najmanj treba, na sadno drevje?

To v resen pomislek zapeljanim Bovčanom, kake koristi naj pričakujejo od duhovstva, ki izkorišča nevednost ljudstva za svoje nadvladje. (Pride še.)

S Tolmínskoga, dne 11. novembra. (V premislek kandidatu 5. kurije g. Kristanu za Gorisko.) — Razni listi, da zamolčimo njih imena, pišejo: „Prepir je nastal na Goriskem. Nasledek tega prepira bo ta, da naši kandidatje (trije) propadejo in izvoljen bode za peto kurijo italijanski kandidat.“ To ni resnica. Torej naj spregovorim tukaj jasno besedo v odgovor dotičnim listom. — Ako hoče biti kandidat voljen, mora imeti nadpolovično število glasov. Mi imamo, oziroma imeli bomo tri kandidate za peto kurijo: naprednjaki, klerikalci in socialni demokratje. Italijani bodo najbrže imeli le jednega kandidata. Od teh starih kandidatov dobi brezdvombno največ glasov italijanski kandidat, pa ne nadpolovične večine, kajti napredna, nazadnjaška in mokraška naša stranka bodo imele večjo moč. Pride torej do ožje volitve. Glasovalo se bode za italijanskega in pa tistega našega kandidata, ki je imel izmed treh največ glasov. Lahko bo imel največ glasov klerikalni ali naprednjaki. Naj ima katerikoli od teh dveh kandidatov več glasov, združiti se imamo za istega pri ožji volitvi. Torej zapomnite si uredniki dotičnih listov! Nismo tako nazaj!

Le to bi imel še pripomniti gosp. Kristanu, da stori bolje za jednikrat, da se odpove kandidaturi za Gorisko. S svojo kandidatu bi utegnil v najugodnejšem slučaju pomagati le nazadnjakom (ne Italijanom) do zmage. Lahko bi namreč dobil največ glasov izmed naših treh kandidatov klerikalni kandidat. Gosp. Kristan, za sedaj ni za Vas mesta na Goriskem; kaj Vam je bolj mari, da zmaga naprednost ali nazadnjastvo?

Iz Štjaka, dné 12. novembra. (Volja naroda. — Časi se spremenjajo.) — Dovolite, g. urednik, da se tudi mi jedenkrat oglasimo v Vašem cenjenem listu, da svet zvé, kako mislimo.

Kakor znano, je glasovala naša občina pri dopolnilni volitvi dne 29. januarja t. l. z narodno-napredno stranko, in trdno upamo, da tudi v prihodnje ne bode drugače.

Mi bi se ne bili niti oglasili, ako bi ne imeli k temu povoda.

Nekateri duhovniki se obkladajo z veliko večjim delom, nego ga imajo v velikem tednu; njihovo delovanje presega še celó njihov delokrog.

Takó je bil prišel g. štanjski kurat Štrancar, ki je postal kar čez noč iz kolesarja turist, dné 29. m. m. semkaj pripravljal pot gospodu vitezu dr. Gregorčiču ter spodbujal naša dva gospoda na delo v vinogradu gospodovem. Ko se je zvečer vračal proti domu, sta ga spremljala kos poti njegova druga. Mož je bil nekoliko preglasen, kajti nekdo ga je prav

dobro slisal, kako je strašno rohnel in se hudoval nad liberalci in njihovimi voditelji ter povzdigoval kterikalice in njihove kolovodje v deveto nebo.

Domača gospoda se baje nista popolnoma strinjala z njim ter sta se neki izrazila, da se ona v politično misljenje ljudi ne bode vmešavala. No, saj to je volja naroda. To bi bilo pošteno!

Mi poznamo g. Štrancarja že od zadnje birme, ki je bila v Štanjelu, in se dobro spominjamo, kako je bil odredil, da je prišla naša občina zadnja na vrsto, dasi je bila najbolj oddaljena. Za sedaj mu povemo le to, da k nam mu ni treba prinašati ljulčinega semena, ker ga, žalibog, že imamo nekoliko zrníc. Ve naj tudi, da mi nismo Štanjelci, pri kojih ima on v svoji oblasti takorekoč škarje in platno. Mi si ni malo ni dosti ne bomo dali ukazovati od nikoga, bodi Peter ali Pavel. Samo od jedne osebe pa ne bode odvisno vse, zapomni naj si to nekdo, kojemu že o priliki povemo svoje stiri.

Sprejmite, g. urednik, najprisrčnejši pozdrav od lepega števila pristašev narodno-napredne stranke pri nas. — Bog in narod!

Domače in razne novice.

Osebné vestí. — Tržaško namestništvo je imenovalo višjega inženjerja Riharda Peterlungerja komisarjem za preskušanje kotlov v političnih okrajih Pazin, Poreč, Pulj, Volosko in Losinj. Urad imenovanega inženjerja se nahaja v Trstu, ulica Miramar št. 3., 17. nadstropje. — Minister-predsednik, kakor voditelj ministerstva za notranje stvari, je imenoval inženjerja državnega stavbinstva na Primorskem Natala Tommasija višjim inženjerjem za Tirolsko in Vorarlbersko.

Župnikom v Gorici pri farni cerkvi sv. Ignacija na Travniku je imenovan č. g. Ivan Kokošar, doslej župnik v Sebeljah.

Volilno gibanje. — Pri volitvah volilnih mož v Čepovanu je narodno-napredna stranka sijajno zmagala na vsej črti. Vdeležba je bila jako živahna. V splošnem razredu jih je volilo 78, v kmečkih občinah 41. Naši so dobili vkljub klerikalnemu kljusetu, ki je celo predno noč svoje agitacijske podkve brusilo po vsej občini, v splošnem razredu po 58 in v kmečkih občinah po 31 do 33 glasov. Tako nam pišejo iz Čepovana. — Volitve v St. Petru so bile jako zanimive. V splošnem volilnem razredu se jih je udeležilo od 287 izkazanih volilcev 114. Pri prvotnem glasovanju so dobili naprednjaki Mervic Jožef 63, Černic Valentin 57 in Savli Ferdinand 57 glasov. Ker niso dobili vsi trije nadpolovične večine vseh glasov, je bil pri prvi volitvi izvoljen samo Jožef Mervic. Potreba je bilo torej ožje volitve med dvema našima in dvema klerikalcema, ki sta dobila vsak po 56 glasov. Pri večerni ožji volitvi je bil voljen še naš Valentin Černic in eden nasprotnik. Tako imamo dva glasova za peto skupino. — Pri volitvi za kmečke občine smo propadli, v glavnem radi tega, ker je bilo od izvestne strani preveč zaupano onemu možu, ki je sestavljal volilni imenik. Ako ni bilo izpuščenih okoli 20 mož iz imenika, ki bi glasovali vsi z nami, bi bila naša zmaga nad klerikalci sijajna. Poleg tega neodpuščenega greha je prihajala v poštev — posojilnica! Pritisk od strani posojilnice, ki je, po zaslugi kaplana Ličana na Placuti največ, v klerikalnih rokah, je bil velikanski. Kar smo pisali zadnjice o posojilnici, je res, popraviti je treba le to, da ne kaplan, ampak odborniki posojilnice so žugali, da kdor bode volil z nasprotno stranko, ga hitro izterjajo, ko pride rok. Za to imamo priče. Ti lepi posojilničarji pod komando kaplana so raznesli zvečer pred volitvijo vest in pošiljali odpovedi na vse strani, da je bila odborova seja, v kateri se je sklenilo vsakega izterjati, kdor bode volil z napredno stranko. O tej reči se je raznesla hitro, in pod vplivom tega strahu je več njih volilo drugače, nego bi bili volili radi. Tukaj je očiten dokaz, zakaj ustanovljajo posojilnice. Ne zaradi dobrote revežu-kmetu, ampak da imajo ljudi pri volitvah na vrvi. Sleparki na katoliški podlagi pod zaščito krščansko-socialnega programa! — Pri ožji volitvi je bila udeležba še večja, ker je bilo volilcev 127; torej 13 glasov več nego pri prvi. Zmagali so, v kolikor se je to zgodilo, z najmanjšo mogočo večino, ali mi smo dobili v dosedaj klerikalnem St. Petru zavest, da razni tam veljavni mozeje z mladino vred so na naši strani. Vsaka sola nekaj velja, in sola v terek nam je pokazala, da v St. Petru nimajo klerikalci tako trdnih tal, kakor so mislili. Kar se je zgodilo, o tem niso krivi toliko kmetje, ampak kaplani, ki jim ubijajo v glavo raznotere laži in pretnje, s katerimi jih love. — O volitvi na Vogerskem smo dalje poizvedeli, da so naši vložili pritožbo, ker so se godile nezakonitosti.

Včeraj je bil važen dan. V Solkan in Rihemberg so bile včeraj vrpte naše oči. To sta bili dve klerikalni trdnjavi. V prvi je gospodoval kaplan Dermastia z dvema drugima nuncema, v Rihembergu pa je bila domena treh Pavlic, kjer očka obeh gorških

doktorjev še vedno zupanje. — Toda klerikalna zvezda pada in klerikalci hitro zgubljajo tla: izpod nog, kajti za take vrste združbarstva na Goriskem ni mesta. — Volilna borba je trajala cel dan — in zvečer sta nam naznanili brzojavki, da je zmagala naša stranka v Solkan in Rihembergu. S tem smo odvzeli klerikalcem na novo 10 glasov, zgubili pa še nič. Upamo, da bomo mogli že koncem tedna reči: Zmaga je naša! Začeli smo volilno borbo naravnost sijajno. — Danes so volili v Solkanu in Rihembergu volilne moze za kmečke občine; za Solkan se ne vemo, zmagali pa v Rihembergu. Vipavska stran se vsa preraja v narodno-naprednem duhu! Naprej! dahi svobode in napredka Proč s temo! Slava zavednim volilcem! Slava!

V Šmarjah zmagali klerikalci v peti kuriji 2, v kmečkih občinah 3. Najhuje je agitiral župnik Kranjc. Župnik in poštari sta bila ves čas na volišču. Enega klerikalca so zaprli radi nedostojnega obnašanja na 24 ur. Po zmagi so volilce napojili, in ti, ki so pili, so se konečno samega veselja še stegli. — V Lokovcu in Trebuši zmagali klerikalci; v Lokovcu 3 v peti kuriji, 3 v kmečkih občinah, v Trebuši 1 za peto, 2 za četrto kurijo.

Pripominjamo, da Lokavec, Trebuša in Šmarje so bili tudi zadnji klerikalni.

V Tolminu je bilo včeraj soglasno izvoljenih — 9 naših volilnih mož za peto kurijo; enako danes 8 za kmečke občine. — Slava!

V Drežnici pri Kobaridu je zmagala po hudem boju naša stranka. In zopet je padla jedna klerikalna trdnjava! Slava!

One naše zaupnike, ki dobijo po več iztisov „Soče“, prosimo uljudno, da jih blagovolijo razdeliti med naše somišljenike, kojim bo na ta način omogočen jasn pogled v tok volitev in v zmago naprednih idej.

Gregorčičeva „Sloga“ ima danes po dolgem času zopet občni zbor. Toda niso povabljeni — udje, marveč poleg nunccev le še mežnarji in znani klerikalni podrepani, od naših pristašev pa le nekateri, ki bi preveč ne kalili vode. Nasilstvo, dovršeno v „Slogi“, nima primere v političnem življenju našem; kaj takega zmore le vitez Gregorčič. Pa hočete, da bo komu imponovalo tako politično društvo? Hočete, da bo tako društvo govorilo v imenu vsega prebivalstva? Povejte zanaprej vsaj resnico, da „Sloga“ je edino le klerikalno društvo, katerega plačujoči člani so le po farovžih! In vlada, ki ima to društvo v evidenci, naj tudi vé, da „Sloga“ nima nikake pravice, govoriti v imenu goriskih Slovencev. To kažejo tudi volitve, ki so se dovršile te dni!

Kakor jim kaže. — Včasih so pisali posvečeni in neposvečeni gospodje okoli „Gorice“, da abstinenca v deželnem zboru je rodila dobre uspehe, včasih pa, da je bila pogubonosna. Prvo so pisali takrat, ko so hoteli pripisati kaj novih uspehov dr. Gregorčiču, drugo pa takrat, kadar so hoteli udariti po dr. Tumi. V zadnji „Gorici“ citamo Cahejado „Lazi in resnice“, v kateri meče pod noge abstinenco zopet dr. Tumi, češ, da on je kriv, da se ni nič doseglo iz melioracijskega zaloga. Kakor jim kaže! Znano je, da abstinenco je uprizoril grof Coronini in ne dr. Tuma. To tudi vedo vsi razsodni ljudje, ali „Gorica“ laže dalje pobožno, da dr. Tuma je kriv tega in tega. Nasproti temu pa hvali Cahej v omenjenem članku v devalo nebo viteza dr. Gregorčiča in grofa Coroninija, kako da sta se trudila in da sta prav mnogo dosegla za naša javna občila itd. Kar celo deželo obere: Brda, Vipavsko in Soško dolino, ter gorisko okolico, navajajoč ceste, za katere sta zaslužna grof in vitez, in sicer blizu 2.000.000 K sta pridobila — glejte! — in dr. Tuma ničesar. Cahejade še ni konec, ker skoneča komaj v soboto. Tačas bomo imeli priliko, z nova osvetliti taka sleparska hvalisanja in tudi z nova vohunarjenje Caheja po deželnem arhivu itd. Le pripravite se!

Nesreča. — Dne 14. t. m. so peljali nekateri Dobravelci vino v Gorico. Pod Batujami je padel pod voz Andrej Jerkič, po domače K's, ter ostal takoj mrtev pod vozom.

Javni volilni shod narodno-napredne stranke za županije: Lokavec, Ajdovščina, Gabrije, Sv. Križ, Kamnje, Vrtovin, Gojate in Skrilje bo v nedeljo ob 3. uri popoldne. — Kraj naznanimo jutri v „Primorcu“.

Dr. Šusteršič v Gorici. — P. n. citateljem „Soče“ utegne biti še v spominu dopis iz Čepovana v 93. št. „Soče“, v katerem je govora o nekem vohunarjenju in poizvedovanju. Radi tega toži prof. Berbuč g. Savlija iz Čepovana. Stvar pride pred porotnike. Lepi profesor izpod Čavna si menda ne upa sam pred sodni dvor, zato je najel dr. Šusteršiča, da nastopi kot njegov zastopnik-obtožitelj. Gosp. Savli je gotov svoje stvari, zato bo neobhodno potrebno, da pripelje dr. Šusteršič seboj sv. Duha, ki ga bo navdihoval, drugače mu svetujemo že naprej, naj ne hodi, ker v tem slučaju težko kaj opravi.

Ušel je. — 13-letni realcec Jos. Šulc v Nunki ulici je izginil v nedeljo. Sodijo, da je ušel, ker se je bal neke kazni, ki ga je čakala.

Na sv. Martina dan. — Novo vino je močno, zato je zmesalo že marsikomu glavo, ako se ga je le kolikaj čez mero naskal. Tako je bilo zlasti na sv. Martina dan, in še posebno, ker je deževalo cel božji dan. Tudi neki 12-leten deček je bil prišel do

vina, katero je srkal revež tako, da ga je vsega zmesalo. Čuden prizor je bil, ko se je tokal ta mladič „pijan kakor kanon“ po Raštelu, dokler ni padel po dolgem na tla. Deček je bil sam. Čudno in pač neodpušljivo je za starše, da pustijo takega otroka naka prostega, da se more napiti tako grdo. Ljudje, ki so to videli, so se škandalizovali, da je bilo joj; starši zaslužijo pač kazen.

Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Sežani priredi v nedeljo dne 18. t. m. ob 7. uri zvečer v dvorani hotela pri „treh kronah“ veselico s sledečim vspevom: 1. Ant. Hajdrih: „Cerkvica“, čvetero sprev. 2. A. Askerc: „Umirajoči Bur“, deklamacija. 3. Fr. Rückert: „Plavaj, plavaj ladja moja“, dvospev za sopran alt. 4. P. H. Sattner: „Opomin k petju“, mešan zbor. 5. Dr. M. Prelog: „Črni Peter“, soloigra v 1. dejanju. 6. Fr. Stritar: „Sreča, Poezija in Presern“ živa slika. — Vstopnina za osebo 1 K; družine s tremi osebami plačajo 2 K; nadplačila se z ozirom na nepokrite stroške družbe sv. Cirila in Metoda hvaležno vsprejmo. Vsak Slovenec je Sežancanom dobro došel.

Požar. — V Štednem pri St. Ferjanu je pogorel včeraj popoldne okoli 4. ure neki hlev. Kako je nastal ogenj, se ne vé.

St. Peterski kaplan je bil sklical v nedeljo ude posojilnice in zadrage na zaupen shod. Ko je prišla na dnevi red točka volitev, jim je gospod kaplan tako-le govoril: „Jaz sem študiral in sem več kot krčmarji in čevljarji; mene poslušajte in volite te moze, katere bomo tukaj izbrali. Ako pride nasprotnik v hišo, da bi Vas motil, kar ven z njim! In neki uneti mož je še pristavil: „Ne, kar dol z njim!“ To pomeni, kar: **polbito ga!** Navzoč je bil na tem „znamenitem“ shodu tudi posten mož, akoprav ena stranke, ki je rekel: „Ne, tega se ne sme storiti.“ — Tako, g. kaplan Podkrajšek kali Zakrajšek, ali kakor se že „za krajem“ imenujete, lepo učite ljudi v St. Petru. Vi se čutili prav dobrega naslednika placutskega kaplana Ličana, katerega pa je njegova mati k sreči še odvrnila od listega pogubonosnega delovanja, katero je razvijal pač v največji meri baš v St. Petru. Gosp. kaplan, tisti klici, ki so veljali Vam te dni, so Vas podučili pač v marsičem! Bodite dober duhovnik, skrbite, da bo vse pravilno v občini, kar se tiče duševnega življenja in kar spada v Vaš delokrog; med drugim, ker ste avstrijski državljani, imate gotovo tudi volilno pravico, in ker se hočete pokazati že tako močnega na političnem polju, ste imeli skrbeti, da bodo v imeniku vsi volilci. Ali so bili? Ne, izpuščeni so bili po večini naši pristasi, neodvisni moze, in celo g. Mervic v skupini kmečkih občin ni bil upisan. Ljudje so ga hoteli voliti tudi za kmečke občine, ali glej, ni ga bilo v imeniku! Ali imate v tem pogledu čisto vest, ali pade vsa krivda na sestavitelja imenika? — Ven z njim, dol z njim! To je lepa banditska parola, katere je zmožen samo kak pristaš banditov v črni suknji! Dosti! St. Peterci vedo, zlasti mladina, naš up, s kom imajo opraviti. Pazite, Vi, gosp. kaplan, da ne zanjete odgovora: Ven z njim! Dol z njim! Zaslužili bi ga najbrže...

V strahu pred tatovi. — Te dni po noči okoli 3½ je udril nepoznan tat v vilo g. Feranta v bližini živinskega trga. Prišel je do sobe, v kateri spi služkinja. Ta ga je zapazila hitro in začela kričati. Krik je slišal g. Ferant ter pritekel na pomoč. Tat jo je popihal, ali koncem vhoda ga je prijel za hlače Ferantov pes. Tat je potegnil samokres, toda se ni sprožil. Slednjič se mu je posrečilo otresti se psa in uiti.

Pretep — krvave glave. — V gostilni Fr. Cernela v Bukovici je bilo zbranih mnogo pivcev, med temi tudi neki Ant. Nardin, 24-letni delavec v tamonjski opekarni, in kmetski fant Vincenc Nemec. Med tema dvema in med ostalimi pivci se je nakrat vnel prepir. Okolu 20 mladeničev je napadlo Nemca in Nardina s pestmi; nekateri so potegnili tudi običajni nesrečni nož in pilo in prizadeli Nardinu 4 težke rane v hrbet; ranjena so mu tudi pljuča; Nemec pa je dobil 3 rane na glavi in roki. Oba ranjenca so pripeljali v tuk. bolnišnico.

Priloga. — Danasnji številki „Soče“ smo priložili prvo polno razpravo Gabršček-Tumove. Nadaljevanje pride drugi teden.

Listnica. — G. R. P. na B. Vaše izjave, ki se opira na neki popolni list, ne razumemo. Umevno, da zato je tudi ne moremo priobčiti. O taki izjavi moremo biti podučeni natančno, drugače ne moramo z njo na dan, posebno ne kar v obliki dopisa. Sicer se nam pa zdi vsa reč že naprej taka, da bo najbolje, ako jo pustite pri miru. Prosimo odgovora, da vemo, kaj nam je storiti z Vašo izjavo. — Vse zaostale porabne reči pridejo na vrsto v soboto ali pa jutri v „Primorcu“, kar naj blagovolijo raznoteri naši poročevalci in dopisniki vzeti na znanje.

Rogatska kislava voda. — Admiral baron Spaun je naročil predsedniku noronarske pisanje sporočiti upravi vrelca kisle vode v Rogatu svojo najtoplejšo zahvalo za lepi dar, obstoječ iz večjega števila steklenic z rogatsko kislavo vodo vira „Tempel.“ Dar je bil namenjen mostu v vshodnji Aziji stacioniranih ladij avstro-ogrsk vojnemu mornarice.

Prošnjo za brezobrestna posojila za obnovo vinogradov, uničenih po trtni uši, je založila naša tiskarna. Brezobrestno posojilo, katero je dovolil deželni zbor goriski

v preteklem svojem zasedanju, dobi lahko vsak posestnik vinogradov, ako takoj na novo nasadi izkopani vinograd; dobi posojilo pa tudi, ako odloči vinograd za nekaj let v drugo obdelovanje, ako seje n. pr. deteljo ali tursico. Prošnjam je treba priložiti posestno polo. — Prošnje se izročajo na okrajnem glavarstvu. Najbolje je, ako vsi vinogradniki iz ene občine, kateri prosijo za brezobrestno posojilo, podajo vsi skupaj svoje prošnje potom županstva na okr. glavarstvo.

Razgled po svetu.

Deželni zbori bodo sklicani baje meseca decembra. Zasedanje bo trajalo k večjemu teden dni. Trde, da bodo sklicani nekateri deželni zbori v času od 15. do 23. dec., drugi pa po božičnih praznikih.

Volilno gibanje v Istri. — Dne 12. t. m. je imel odbor italijanskega političnega društva za Istro tu v Trstu svojo sejo, v kateri so se bavili, to se umeje, s predstojecimi volitvami. Po njih besedah letajo gospodje jako visoko s svojimi nadami. Nadejajo se, da zmagajo v V. kuriji in da odvzamejo dosedanj mandat dr. Laginje. „Istra“ govori še razločneje: uverjena je, da bodo odslej 4 Italijani zastopali Istro v državnem zboru! Težko je vedeti, ali so gospodje zares tako korajžni, ker imajo morda zagotovilo od gotove strani, da jim pojde vse na roko, ali pa so podobni onemu, ki je bil po noči v gozdu in je glasno peval, da si je preganjal — strah! Ali že to, da govore kakor o svojem svetem pravu, da gredo iz Istre — iz dežele z dvema tretjinama slov. prebivalstva — stirje Italijani na Dunaj in le en Slovan, že to dejstvo, pravimo, kaže kako objestni in impertinentni so ti ljudje v svojih zahtevah in kako abnormalne so tukajšnje razmere! Po „Edin.“

Volilni shod v Dolenjskavi. — V Dolenjskavi (občina Roč) v Istri je bil v nedeljo dobro obiskan volilni shod; udeležilo se ga je okoli 600 ljudi kljub neugodnemu vremenu. Govorili so dr. Trinajstić, Mandić, Laginja, Pikulič.

Bosenski železnice. — Iz Beograda poročajo „Jedinstvu“, da srbska vlada vpliva z vso silo na Turčijo, da bi ne dovolila gradnje zveze Flevlje-Mitrovice, ki bi tekla po turskih tleh ter bi bila po njej Budimpešta zvezana naravnost s Solunom. Jutri odgovori ogerski ministerski predsednik Szell v drž. zboru na interpelacijo gledé na bosenske železnice. Tu se utegne izvedeti kaj več podrobnosti o tem prečem vprašanju.

Zopet volika nesreča v Brux-u. — V rovu Pluto je nastala eksplozija gazov, ki je ubila 10 oseb; med temi tudi ravnatelja in nadrudarja.

Pravda proti Salsonu, to je tistemu anarhistu, ki je skušal v Parizu usmrtiti perzijskega šaha, ter je povedal pri sodnji, da je nameraval usmrtiti tudi Kazimirja Periera, je skoncana. Salson je bil obsojen na do smrti prisilno delo.

Francoska. — Dne 12. t. m. se je zaključila parizka razstava, ki je bila odprta dne 14. aprila in je bila potem odprta 213 dni. Mirm in lepi tok razstave, ki je privabila v Pariz več milijonov tujcev, je Francoski povzdignila ugled. Bilo je to delo miru, ki je tudi vplivalo na politiko Francoske, čeprav se niso izpolnile nade, ki so se spajale s tem podjetjem. Posebno je dejanski poset zaostal za pričakovanim, za blizu 17 milijonov duš, akoravno je še 11. t. m. posetilo razstavo do 60.000.000 oseb. Razmerni posetom so bili tudi dohodki mnogih podjetij. To je v obče prva parizka razstava, ki se končuje z deficitom, kateri plača sindikat. Z razstavo je minul tudi takozvani „božji mir“, katerega so stranke dovolile vladi, in sedaj začenja v zbornici proračunska razprava, pri kateri niso izključena iznenadenja.

Borba proti cigaretam. — Mlade brooklyn-heightske gospe iz Newyorka so napovedale boj proti pušenju cigaret. Ustanovile so „Zvezo proti cigaretam“, v kateri so sklenile: „dolžnost vsakega člana je, da stori vse, kar je v njegovi moči, da bi zapretil mladim ljudem pušenje cigaret. Vsaki član je obvezan, da vsaki dan najmanj enkrat kakemu mlademu človeku razloži slabe posledice te navade. Ako kateri mladič vkljub temu, da se ga je dvakrat opomnilo, vendar še vstraja v svoji grdi navadi, so dolžni vsi člani, vzdržati se vsakega občevanja z njim, sploh ne brigati se zanj, dokler ne doprinese pozitivnega dokaza, da se je cele štiri tedne vzdržal pušenja cigaret. Lista kadilcev in onih, ki so se že enkrat opomnili, mora biti vedno izložena. Kajenje cigar in iz pipe je dopuščeno.“

Kruger bode potoval po Evropi inkognito, in bode radi tega zahteval samo tiste časti, koje pristojajo državnemu šefu, potujočemu inkognito. — Krugerju se je posrečilo rešiti del državnega zaklada v vrednosti 10 milijonov v zlatu. Takoj po svojem prihodu v Marseille obelodani akte državne transvalskega arhiva, iz katerih se razvidijo vroki nesrečne vojne in ki razkrivajo umazano politiko angleskega kolonialnega ministra Chamberleina.

Nemčija. — Včeraj je otvoril nemški cesar državni zbor. V glavnem se je sukal njegov govor okoli dogodkov na Kitajskem povdajaje, da Nemčija živi v soglasju z drugimi velevladstvi.

Ruski car je zbolel za legarjem. Prvočno se je mislilo, da bolezni se razvije le v nepomembno influenco, ali sedaj se je pokazal legar. Stanje njegovo v obče je zadovoljivo, in upati je, da poteče bolezen normalno.

Pravda proti Hilsnerju v Piseku, ki je bil poleg drugega obdolžen umoritve dveh deklic, in sicer v ritualne namene, ker Hilsner je žid, je skoncala včeraj tako, da je Hilsner obsojen na smrt na vislicah. Obsodba je jednaka prvi.

V južni Afriki Buri še vedno niso ugnani. Vsako toliko časa se čuje kaj o hrobrosti teh vrlih ljubiteljev svoje domovine. Te dni so ujeli blizu Petrusberga po hudi borbi angleško policijsko patroljo, ali so jo zopet izpustili, ko so pobrali vse, kar je imela vrednega seboj.

Zatočišče za bivše milijonarje je najnovejšo podjetje, katero so ustanovili praktični Amerikanci. Kakor namreč „Frond“ javljajo, je kupil neki Rikard Ferris, ki je bil celih 50 let predsednik nadzorske banke, dvor Ponghepsic. V dvoru bodo stanovali oni, ki so nekaj bili milijonarji, a so pozneje obubožali. Sredstva za to je zapustil Terrisov prijatelj Samuel Pingle.

Evropska kultura v Kitaju. — Iz dveh zasebnih pism s Kitajskega je posneti sledeče: Prvo — z dne 26. avgusta pravi mej drugim: „Ujeli smo 16 Kitajcev, zavezali jih skupaj za kite in jih vzeli v svojo sredo.“ Nekateri suroveži so mahali po njih neusmiljeno, da se je kazala kri iz vsakega telesa. To je bilo grozno. Po jedi so bili vsi obsojeni na smrt. Tudi mene so odločili za streljanje. Ustrelili smo 68 ljudi. Ko smo nastavili puške, je bilo čuti mile prošnje za milost. Puške so počile in vse je bilo pri kraju. Le bolešno ječanje je bilo čuti nekoliko časa, vsakega so prodirle po 4 kroglice. Padli so v jarek, katerega so morali popred sami izkopati. In dan, ko se je to vršilo je bila — nedelja. Nepozaben dan. Iz drugega pisma, datovanega od 1. septembra, posnemamo: Kaj se godi v tej vojni, ni možno opisati. To je morenje in klanje. Ker Kitajci baje stoji izven mednarodnega prava, se jih ne meče v ječe, ampak se kar strelja vso vprek. Ali pa jih celo — da se stedi s patronami — kar prebadajo. V nedeljo smo morali prebosti z bodalom 74 ujetnikov. Grozno je bilo in to se ne da opisati. Če bom še dolgo tukaj, pozabim se, da sem človek. —

Dogodki na Kitajskem. — Papeževa vikarja v Pekingju so zaradi dogodkov na Kitajskem poklicali v Rim, kamor dospé te dni. Na temelju pogovora med Favieromi in državnim tajnikom, kardilonom Rampollo, določi Vatikan odškodnino, katero je zahtevati od Kitajske, ter naprosi Francijo, da bo podpirala vatikanske zahteve. — Javlja se, da so kitajske oblasti ogortene, ker se je usmrtilo uradnike v Pootingfu. Izrazile so svoje začudenje in obžalovanje, da se je izvršila usmrtitev, dokler se vodijo pogajanja. Zlasti grajajo usmrtiti namestnika podkralja Cilijskemu, in sicer z ozirom na to, da se isti ni ustavljal prodiranju zaveznih čet, da-si je imel na razpolago vojsko, ki bi se zamogla zveznim četom vpešno upirati. — Na povelje Waldersee-jevo se je odpravila 13. t. m. ekspedicija pod poveljstvom nemškega polkovnika Borka, broječa 1500 mož proti Calganu. Rusi so se polastili arzenala v Kangtsunu z neznatnimi izgubami; vdobili so velike svote denarja in veliko orožja; 200 Kitajcev je padlo v boj. — Ker so se pokazali v okolici Tienčina boksarji, so se odpravili proti njim trije oddelki, ponajveč Rusov. Jeden oddetek, broječ 15 kozakov in pol stotnje pešcev je obkolilo 6000 boksarjev, toda ruski junaki so se branili uspešno, dokler jim ni došla pomoč. — V Mergenu v Mandžuriji so napadli Tunguzi 3000 ruskih železniških delavcev in 150 vojakov. Rusom je takoj prihitel v pomoč večji voj, ki je prepočil sovražnike. —

Narodno gospodarstvo.

Novejši načini kreditovanja

in njihov pomen za domačo in zamejno trgovino.

Študija Josipa Ravnarja.

(Dalje.)

Vsled proveda razumevanja narisanih gospodarskih pojavov so vzrasli pri nas in v Nemčiji v poslednjih letih novi denarni zavodi, kateri so si naložili za nalogo, mobilizirati kapital (kateri je zelo rad iskal svoje vložnje v rentnih papirjih, to je v takih, katerim je delo samo že jamstvo); žele si ga pa dobili za kredit, dajani po novem načinu privatno-gospodarske činsti, industrijske in trgovske, katera oploduje prvotno ceno in tvori temelj blagostanju narodov.

Način, v katerem se javlja ta nova delavnost kredita, obstoji v eskomptu knjižnih zahtev od poštenih in popolnoma zanesljivih dolžnikov za trgovca ali pa industrialca bodisi olajšanje bodisi razmnoževanje njegovega konkurenčnega kapitala za nove operacije.

Po tem-le moramo razpoznavati eskomptovanje plačilnih in neplačilnih zahtev.

Dosedanja reprezentanta te vrste kreditovstva sta n. pr. „Diskontgesellschaft“ v Berlinu in „Oesterr. Diskontgesellschaft“ na Dunaju. Prva je komanditna družba na akcije.

Preskrbela si je torej k podavanju kredita kapital sama. Trgovina te družbe obstoji sedaj v veliki večini v popolnoma drugi delavnosti kot v diskontovanju knjižnih zahtev, vzraslih zlasti iz domače trgovine. Kakor je seznaniti iz tajnikovega poročila berlinske diskontne družbe za l. 1897., dela ta roko v roki z „Norddeutsche Bank“ v Hamburgu tudi pri raznih podjetjih drugih bank, katere se glavno pečajo s financiranjem prekomorske trgovine, in to v velikem stilu, kajti sorazmerna vrednost eskomptovanih menic je obnašala dej. m. 6946.

Ta banka je ustanovljena z velikimi sredstvi. Plačani komanditni deleži reprezentirajo 115 milijonov drž. m. Splošen in specijalen rezervni fond znašata dej. m. 28.750.000. Čisti dobiček je izkazan v iznosu dej. m. 14.174.569., kar reprezentuje 10% dividendo. (Dolje pride.)

Laška kmetijska šola se bode povečala in razširila; v to svrhu je bilo dovoljenih 14.000 K. — Sezida se na novo trakt ob šempeterski cesti, v katerem bodo prostori za urade in za stanovanje voditeljevo.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. — V mesecu oktobru t. l. je bilo pri Ljubljanski kreditni banki vloženo na knjižice in tekoči račun K 342.743,34 ter vzdignjeno K 79.761,59. Stanje vseh vlog dne 31. oktobra K 536.522,01. — Splošni promet prvih dveh mesecev, to je za mesec september in oktober skupaj, znaša pa K 10.029.985.

Proti umazani konkurenci so izgotovili v trgovskem ministerstvu načrt zakona, ki se obrača proti lažnjivim naznanilom, proti polastanju in zlorabi podjetniških znamenj, proti grdenju ptujih podjetij, proti zlorabi obrtnih in obratnih tajnostij itd. Ako se uza-koni ta načrt, potem se mora obrtni red v marsičem spremeniti.

Kronane glave in zavarovanje. — Laški kralj Umberto je bil zavarovan pri raznih bankah za 3 milijone lir. Ko je umrl, jim je bilo treba šteti denar za Umberto, ki je bil čil in zdrav. Mladi srbski kralj Aleksander je bil sedaj, menda po ženitvi, tudi prišel na misel, da je dobro zavarovati svoje življenje. Predložil je ponudbo neki zunanji banki, kakor poročajo iz Beograda, ali ta jo je odklonila, čes da od kronanih glav ne sprejme nobenega zavarovanja več. Kronanci spadajo torej pri tej zavarovalnici med „nevarne objekte!“

„Slovenska Šolska Matica“.

Začasni odbor je izdal naslednji oklic: Kakor so časniki poročali, se je zbralo 28. grudnia l. l. lepo število profesorjev srednjih in učiteljev ljudskih šol in so pretresovali pravila „Slovenske Šolske Matice v Ljubljani“, ki jo nameravajo ustanoviti. V omenjenem zborovanju sklenjena pravila so se predložila deželni vlad v Ljubljani, da bi jih vzela na znanje. Na to je magistrat deželnega stolnega mesta v Ljubljani z dopisom z dne 24. melega srpana t. l., št. 24.170 začasni odbor obvestil, da je c. kr. deželno predsedstvo za Kranjsko v Ljubljani z razpisom z dne 20. melega srpana t. l. št. 3059/pr. naznanilo, da ustanovitve društva: „Slovenska Šolska Matica“ s sedežem v Ljubljani, na podlagi predloženih društvenih pravil v smislu društvenega zakona z dne 15. listopada 1867. leta, drž. zak. št. 134. ne zabranjuje, in da se bode zaproseno potrdilo pravnega obstanka društva šele po izvršenem konstitovanju istega na njegovo na c. kr. deželno predsedstvo naslovljeno prošnjo izdalo.

Po § 22. društvenih pravil se bode društvo konstituiralo pri prvem obnem zboru, ki se bode sklical ob božičnih počitnicah t. l., tako da bode prvo društveno leto navadno leto 1901. Pri obnem zborovanju imajo vsi društveniki aktivno in pasivno volilno pravico. Teda je prva dolžnost začasnega odbora, nabirati društvenike, da se more sklicati prvi občni zbor. Zategadelj se obrača začasni odbor do vseh učiteljskih društev, do učiteljske ter ljudskih šol, do krajnih šolskih svetov, do različnih denarnih zavodov in zasebnikov, sploh do vseh krogov in poedincev, ki jim je mar prosep slovenskega šolstva, prve in najvažnejše podlage narodnega blagostanja in narodne omike, z nujno prošnjo, da bi pristopili društvu in pospeševali na vsaki mogoči način njega prosepjanje. Čim več društvenikov, temveč smemo od društva pričakovati in zahtevati. Osobito zahteva stanovska čast, in pričakujemo zanesljivo, da ne bode nedostajalo imena nobenega slovenskega učitelja v listini društvenikov „Slovenske Šolske Matice“. (Konec pride.)

Glasovir

v jako dobrem stanju, skoro nov, lepo vglasen, je na prodaj. — Naslov pové naše upravnistvo.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

KAVA

DRUŽBE

SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI

Ivarina je najboljša cikorijska.

ZALOGA
PRI
IV. JEBAČINU
V LJUBLJANI.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si usiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, to je cikorijska ali: „Kava družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani!“

Dobiva se povsod!

Glavna zaloga pri: IVANU JEBAČINU v Ljubljani.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček

priporoča ravnokar izšle knjige:

„Marco Visconti“, ital. spisal Tommaso Grossi; cena s poštnino vred K 2.60.

„Odiseja“ II. izdaja; po Homeru prosto prevel prof. A. Kragelj; cena s poštnino K 1.40.

„Venec slov. povestij“, III. knjiga, prevodi iz raznih slovan. jezikov; cena s poštnino vred K 1.40.

Na zahtevo pošljamo cenik naših izdaj zastoj.

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici šte. 4

v Gorici,

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri

za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši, kjer je „Trgovska obrtna zadruga“

Tovarna tamburic

J. Stjepušin

SISAK

(Hrvatska)

Na zahtevo pošilja vsakomur brezplačno ilustrovane cenike.

Mirodilnica (drogerija)

A. JERETIČ

(prej B. Poniž)

Tržna ulica, pri sadnem trgu.

V zalogi se vdobiva po skromnih cenah:

Barve suhe in oljate (proste in v škatlah), pokosti (lake), zamazka (kit), klej (lim), karbolinej, tinta; cement; čopiči, ščet, šablone; zamazki, gobe, milo; bencina, sveče, užigalice, petrolej; spiri, gelatina, vinska kislina; žveplo, vitrijol; cevi iz kavčuka, galoše; razne soli, olja in esence, kitova mast, (štokfižovo olje), zdravilna zelišča; čaj, med, mineralne vode; cedike (gome), cerkveno kadilo in kot primesa dišeči storaks; razna čistila, gladila in mazila (kot smirek, steklen papir, votlič, kolamaz itd.); prepase za kilo, obveze in druge kirurškične oprave; pogača za pse, fosforokislo apno (Futterkalk); lepodišeče blago (parfumerije); potrebščine za fotografijo itd.

VELIKA ZALOGA

ŠIVALNIH STROJEV IN OVOKOLES

SAUNIG & DEKLEVA V GORICI

ulica Municipio št. 1

mehanična delavnica v Nunski ulici št. 16.

Brez konkurence!

Cene so od gl. 90 naprej.

Z nami je vsaka konkurenca nemogoča!

Se toplo priporočamo z odličnim spoštovanjem: uđani

SAUNIG & DEKLEVA.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najboljeje kupovališče nirnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetilnice. — Rožni vencl. — Mašne knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 2 35 8

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

sklepa

zavarovanja na smrt in na doživetje, doto otrokom, pokojnine in različna zavarovanja.

25-letni mož zagotovi proti četrtletni zavarovalnini K 6.42 zaostalom svojim K 1000.—, plačilno takoj po njegovi smrti ali pri doživetju 80. leta. Po petletnem plačovanju zmanjšuje se zavarovalnina za dividendo.

Najugodnejši pogoji. — Ves dobiček pripada členom.

V poslednjih letih je bilo izplačano 10 odstotkov zavarovalnine.

Izplačana dividenda	K 718.541-28
Reserve in fondi	K 20.579.494-88
Dosedanja izplačila	K 62.922.942-86

Pojasnila in tarife rado voljno pošilja

generalno ravnateljstvo banke „SLAVIJE“ v Pragi

na Havličkovem trgu,

kakor tudi nje generalni zastop v Ljubljani.

„Ljubljanska kreditna banka“

v Ljubljani

Špilalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, noveev, valut itd. po najkulantnejših pogojih.

Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim.

Zavarovanje proti kurzni izgubi.

Promese k vsem zrebanjem.

Sprejema te denarnih vlog

na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4% nim obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga

Eskompt menije najkulantneje. Borzna naročila.